

До
Доналд Туск,
Председател на Европейския съвет

Жан-Клод Юнкер,
Председател на Европейската комисия

Антонио Таджани,
Председател на Европейския парламент

Гuido Рази,
Изпълнителен директор на Европейската
агенция по лекарствата

Копие до:
Бойко Борисов,
Министър-председател на
Република България

Копие до:
Списък медии

Уважаеми господа,

Повод за настоящето писмо е кандидатурата на град София за домакин на Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) и писмото на група ЛГБТ служители на агенцията от 29 август 2017 г., с което те изразяват тревога относно зачитането на правата им след предстоящото преместване на седалището на агенцията в нова държава членка на Съюза. По-конкретно в писмо си ЛГБТ служителите на агенцията изразяват опасения във връзка с възможността новото седалище на институцията да бъде в държава-членка, която не признава узаконените в други държави семейства на лица от един и същ пол. При предаване на документите за кандидатурата на София за домакин, министър-председателят на Република България Бойко Борисов заяви, че служителите на ЕМА и техните семейства ще имат безпрепятствена релокация в България и достъп до отлични условия за жилищно настаняване, образование, здравни услуги и възможност за работа. При представянето на кандидатурата на България в Брюксел на 19 септември 2017 г. заместник-министърът на здравеопазването на Република България Мирослав Ненков пък отговори на тревогите повдигнати в писмото на служителите на агенцията с това, че ежегодно в София се провежда ЛГБТИ парад на гордостта. Този провал на българското правителство да разпознава неравенствата на ЛГБТИ хората в България и това отричане на проблемите и предизвикателствата, с които те се сблъскват поради своята сексуална ориентация или полова идентичност, идва като продължение на изявлението на премиера Борисов от 22 юни 2017 г. по повод десетата годишнина на София Прайд. Пред българските медии той заяви, че „не трябва толкова да се парадира“ и че е абсурдно да се говори за преследване на ЛГБТИ хората в България.

С настоящето си писмо бихме желали да посочим, че притесненията на служителите на ЕМА, които са част от ЛГБТИ общността, са напълно основателни. Причините за това са следните:

- Българското правителство не признава нито брак, нито друга форма на узаконяване на семейството между лица от един и същи пол, независимо дали става въпрос за семейство на български и чуждестранен гражданин или на двама чуждестранни граждани. Това се излага в писмо от 19 октомври 2011 г. на Министерството на

външните работи на Република България до правозащитната организация Български хелзинкски комитет, изпратено за целите на проучването “From A to B: comparative survey in seven cases on the (non-)recognition of same-sex couples moving from one European country to other” на юридическия факултет на Университета в Лайден (Холандия). С това България нарушава Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правата на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (Директива за свободно движение). Страната отказва да третира семейства и партньорства между лица от един и същи пол като такива и по този начин нарушава свободата на движение и подкопава фундаменталния принцип на Европейския съюз. Писмото на българското външно министерство прилагаме.

- В практиката си българският съд отказва защита от домашно насилие на лица от техен партньор от същия пол, тъй като тълкува понятието „фактическо съпругеско съжителство“ като препращащо към определението за брак, което в Конституцията на Република България и Семейния кодекс е „съюз между мъж и жена“. Следователно, произнася се съдът, лицата с интимен партньор от същия пол са изключени от защитата на закона. Такъв съдебен акт на българския съд е Разпореждане № 26 от 07.10.2014 г. по гр. д. № 53154/2014 г. на СРС, което прилагаме.
- Българският наказателен закон не признава престъпленията от омраза на основа на сексуалната ориентация и половата идентичност или изразяване на пола. Българският Наказателен кодекс, чл. 162-166, въздига в престъпление само деяния против равенството на гражданите на основа на раса, народност, етническа принадлежност, религия и дори политически убеждения. Дългогодишният отказ на българския законодател да признае хомофобския и трансфобския мотив като признаци на престъплението, обуславящи по-тежко по вид и размер наказание, нерядко водят до цялостен отказ да се разследват или преследват такива престъпления. Този въпрос е добре документиран от Амнести Интърнешънъл в два специални доклада – „Да променим законите, да променим съзнанието: Противоположност на престъпленията от омраза с мотив хомофобия и трансфобия“¹ и „Заради това, което съм: Хомофобия, трансфобия и престъпления мотивирани от омраза в Европа“².
- През март 2016 г. Агенцията на Европейския съюз за основни права (FRA) публикува доклад за резултатите от интервюта с над 1000 души, проведени в 19 държави членки на Европейския съюз, в това число и България, относно това как насочените към равнопоставяне на ЛГБТ хората закони и политики могат да бъдат ефективно приложени на практика, за да повлияят позитивно върху живота на хората.³ Участниците в проучването са експерти в държавната или местната администрация, служители в правоприлагащите органи, професионалисти в сферата на образованието и здравни специалисти. Сред находките на FRA са това, че официалните лица, отговорни за прилагането на закони и политики, често пъти хранят предразсъдъци спрямо ЛГБТИ хората; че учебното съдържание не съдържа обективна информация за сексуалната ориентация и половата идентичност; че много здравни експерти все още третират хомосексуалността като психопатология; че ЛГБТ общността често е невидима и това пречи на много от отговорните лица да се информират за техните проблеми и потребности. Допитаните са изразили необходимост от систематично повишаване на капацитета, обучения и информираност за правата и нуждите на ЛГБТ хората.
- Съгласно Rainbow Map за 2016 (<https://rainbow-europe.org/>) – системата за оценяване на международната ЛГБТИ организация ILGA-Europe, която показва националната правна и политическа ситуация в областта на човешките права на ЛГБТИ хората в Европа – България отчита едва 24% (където 100% е „напълно зачитани права“, а 0% отразявалипсата на адекватна защита или признаване от закона).

¹ Достъпен в Интернет на адрес: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur15/001/2012/en/>.

² Достъпен в Интернет на адрес: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/014/2013/en/>.

³ Достъпен в Интернет на адрес: <http://fra.europa.eu/en/publication/2016/professional-views-lgbt-equality>.

- В България липсва законоустановена процедура за промяна на пола. По тази причина признаването на пола на лица, които не се идентифицират с пола приписан им при раждане, е възможно единствено със съдебно решение. Това оставя неразрешени редица въпроси, като например гражданската регистрация на лица в преход, чийто външен вид не съответства на посочения в личните им документи пол. Нещо повече – системата на здравеопазването в България не предоставя никакви специализирани здравни услуги за трансгендър и интерсекс хората, а здравните работници в България не преминават през специализирано обучение за работа и етично отношение към такива пациенти.
- Съгласно данните на Евробарометър за дискриминацията в ЕС през 2015 г. България е на дъното сред страните, членки на ЕС, по подкрепа за еднополовите бракове с едва 17% (при 61% средно за ЕС). Парламентарно представените политически партии от 1989 г. насам или открито се противопоставят на идеи в тази посока, или избягват да заемат позиция.

Ние, подписалите настоящето писмо ЛГБТИ и правозащитни организации, се солидаризираме с искането на служителите на ЕМА при избирането на домакин на агенцията да бъде взето предвид законодателството на държавите членки, което води до неблагоприятно третиране на ЛГБТ лицата в сравнение с не-ЛГБТ лицата. Заедно с това настояваме Правителството на Република България да предприеме незабавни мерки с цел обсъждане на изложените проблеми и сформирание на работна група с включването на ЛГБТИ организациите за преодоляване на неравенството на ЛГБТИ гражданите и чужденците в Република България, както и на пречките за домакинство на европейски агенции на териториите на Република България.

Ние сме готови да сътрудним с нашата експертиза като представители на ЛГБТИ общностите в България и като правозащитници.

Венета Лимберова,
„Младежка ЛГБТ Организация Действие“

Симено Василев,
Фондация „GLAS“

Моника Писанкънева,
Фондация „Ресурсен Център Билитис“

Красимир Кънев,
Български хелзинкски комитет

За контакт:

Венета Лимберова
Младежка ЛГБТ организация Действие
тел.: 0888 792 699
ел. поща: veneta@deystvie.org

Радослав Стоянов
Български хелзинкски комитет
тел.: 02 943 4876
факс: 02 483 6298
ел. поща: r.stoyanov@bghelsinki.org